

Werk

Titel: D. Jo. Frid. Blumenbachii Institutiones Physiologicae.

Autor: Blumenbach, Johann Friedrich

Verlag: Dieterich

Ort: Gottingae

Jahr: 1821

Kollektion: Blumenbachiana

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN659038048

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN659038048>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=659038048>

LOG Id: LOG_0009

LOG Titel: Sectio III. De Solida Corporis Humani Materie in universum speciatim vero De Tela Mucosa

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

SECTIO III.
DE
SOLIDA CORPORIS HUMANI
MATERIE IN UNIVERSUM
SPECIATIM VERO
DE TELA MUCOSA.

§. 17.

Solida *) ex ipsis fluidis ortum ducunt; ita ut in primo gelatinosi embryonis rudimento sensim sensimque solida suis quaeque locis subnascantur, infinitis cohaesionis gradibus **) inter se diversa, a mollissimis et fere pultaceis inde, qualis est substantia medullaris cerebri,

*) HIER. DAV. GAUBII *Spec. exhibens ideam generalem solidarum c. h. partium.* Lugd. Bat. 1725. 4.

**) ABR. KAAU BOERHAAVE de cohaesione solidorum in corpore animali. in *Nov. comm. acad. Petropolit.* Tom. IV. p. 343 sq.

ad durissimas usque, cuiusmodi est cortex vitreus coronae dentium.

§. 18.

Omnibus hisce solidis praeter materiam gelatinosam (§. 11.) et glutinosam (§. 14.), terrea quoque pars constitutiva plus minus inhaeret, eaque maxime calcareae indolis, acido phosphoreo nupta, quare vulgo calx phosphorata audit. Maxima huius portio in ossibus, praesertim proveciore aetate, cum contra tennellae aetatulae corpusculum gelatinosa materie abundet.

§. 19.

Quoad texturam suam, magna pars partium corporis nostri similarium, ut veteres vocabant *) *fibrosam* compagem monstrat, ex filis plus minus parallelis congestam. Cernere id est in ossibus,

*) Bifariam nempe corpus humanum dividebant in partes A) *similares*, s. homogeneas, quae nempe in similes sibi particulas dividuntur, ut ossa, cartilagineae, musculi, tendines etc. et B) *dissimilares*, quae ex similaribus compositae sunt, ut caput, truncus, artus et s. p.

foetuum imprimis *), tum in musculari carne, in tendinibus, ligamentis, aponeurosis, membranis quibusdam v. c. dura meninge etc.

§. 20.

Aliis vero partibus diversa ab hac quam diximus textura est, ut nihil fere fibrosi in ipsis discernere liceat, sed alia sui generis peculiaris compages, quam ab Erasistrati inde temporibus *parenchyma* dicunt, idque visceribus praesertim secernentibus quibusvis proprium:

*) Luculentissime fibrae osseae tam parallelae, quam reticulatae, patefcunt in radiatis marginibus ossium planorum prout in grandioribus hydrocephalis nuper natis conspiciuntur. Ita in uno eorum quos supellex mea anatomica servat, anguli sphenoidi ossium verticis in filamenta ossea eaque distincta et tenerrima excurrunt, quae unam alteramque unciam longitudine aequant. Verum et omnium durissimae sceleti partes, dentium inquam substantia tam ossea quam vitrea (ut vulgo audit) contextum exhibet, isti simillimum quem in fossilibus quibusdam, zeolitho v. c., malachite, haematite etc. mineralogi ad unum omnes *fibrosam* appellant.

aliud v. c. renibus, aliud hepati, cerebro etc.

§. 21.

Verum omnibus hisce compagium generibus, sive ad fibram sive ad parenchyma proprium pertineant, communis quaedam *tela* intertexta est *mucosa* *), quae vulgo aſt minus accurate cellulosa audit, ſiquidem continuum potius et aequalem, tenacem, tractilem, ſubpellucidum contextum glutinoſum exhibet**), facili quidem encheireſi tam in cellulosaſam / quam veſiculosaſam telam transformandum, ceterum vero inter primas et principes et maxime memorabiles corporis noſtri partes conſtitutivas referendum.

§. 22.

Primo enim plures corporis humani partes ſolidae fere totae quantae ex elus-

*) DAV. CHR. SCHOBINGER (praeſ. Hallero) de *tela cellulosaſa in fabrica h. c. dignitate*. Gotting. 1748. 4.

S. CHR. LUCAE ad calcem *obſervat. circa nervos arterias adſuntes*. Francof. 1810. 4.

**) CASP. FR. WOLFF in *nov. act. ac. Petrop.* T. VI. pag. 259.

modi tela sunt constipatae, quo v. c. pertinent pleraeque membranae et cartilagineae, utpote quas diutina maceratione in laxiorem iterum telam mucosam resolvere licet. Aliis vero tamen adeo intime intertexta est, ut reliquarum quibus constant partium, receptaculum quasi sit et fulcimentum; ita v. c. durissima ossa antea ex cartilagine constabant, quae ipsa tela erat mucosa stipata: postea vero succi ossei accessu in laxiorem cellulofam distenta, eoque ipso quasi impraegnata. Imo vix ab vlla corporis nostri parte solida abesse videtur ea tela, si extima corporis integumenta, epidermidem nempe cum unguibus et pilis excipias, tumque corticem vitreum coronae dentium, utpote in quo, acido fortiori commisso, nihilum eiusmodi telae simile reperire mihi licuit.

§. 23.

Porro etiam ea tela tanquam sepi-
mentum vicinis partibus, musculis prae-
sertim et membranis interiecta est: aliis

tanquam fulcrum adiacet, vasis maxime nervisque: in universum autem commune quoddam vinculum constituit, quo partes omnes ac singulae tum vicinis suis cohaerent.

§ 24.

Duplex exinde per se fluit confectarium:

Alterum quod ipsa haecce tela mucosa s. cellulosa universae totius corporis compagis eatenus fundamentum constituat, ut si animo concipere liceret omne id quod praeter cellulosam in corpore superest demtum, et cellulosam eam totam situ suo supersitem, nihilominus universi corporis partiumque eius formam remansuram fore.

Alterum, quod ipsius huius fundamenti cellulosi ope nexus et via quaedam inter omnes corporis partes pateat, sintve ceteroquin natura sua maxime diversae, sive situ a se invicem remotissimae; id quod tum ad dirimendas de continuationibus membranarum logoma-

chias, tum ad explicanda quamplurima morbosa phaenomena notari meretur.

§. 25.

Uti vero ea tela mucosa plerisque corporis partibus solidis ortum et fundamentum praebet, ita et ipsa lymphaticae quam diximus sanguinis parti originem suam debere videtur, utpote quam ex peripneumonicorum pulmonibus transfusam in ipsam eiusmodi telam abire vidi, quae mox pseudomembranas constituens viscera ea pleurae nectere solet.

§. 26.

Haec de contextus mucosi natura et dignitate generatim dicta sufficiant. Iam de nonnullis eius varietatibus.

Et primo quidem non una eius est firmitas.

In universum enim, ceteris paribus, humano corpori *tenerrima* concessa videtur cellulosa, si cum eadem tela in animalibus compares; imo ni fallor ipsissima haec cellulosae humanae mollities

ad principes hominis praerogativas pertinet, qua nempe tum ad sensum stimulorum subtiliorum tum ad motus aliasque functiones maiore cum perfectione subeundas aptior redditur *).

Sed et ipsos homines multa intercedit cellulosae quod ad laxiorem aut firmiorem contextum differentia, respectu aetatis, sexus, temperamentum, vitae generis, climatis etc.

Denique etiam varius est tenor huius telae pro varietate locorum corporis quibus interiacet: ita v. c. laxior in palpebris et praeputio, et pone frenulum sublinguale, strictior contra circa aures etc.

§. 27.

Porro et *usus* telae mucosae alius praeter eum quem in genere corpori praebere diximus (§. 22. 23.) nominandus venit, quo quidem recipiendis non unius generis fluidis destinata est.

*) Pluribus haec exposui libro *de generis humani varietate nativa* pag. 46. edit. 3.

Et quidem maxime halitum serosum s. aquulam recipit, qua ad unam fere omnes corporis partes irrorantur, lubricantur, et quam ex systemate sanguifero secretam spongiae quasi humidae in modum imbibere et vasorum lymphaticorum systemati tradere, adeoque ad vincula principalia pertinere videtur, quae bina ista vasorum systemata intercedunt.

§. 23.

Praeterea autem aliis quoque peculiaribus humoribus recipiendis inservit quarundam corporis partium tela cellulosa. Ita ea quae vitreum oculi corpus constituit, humore eius nominis gravida est:

quae membranam medullarem ossium format (quam vulgo, aet minus apte, periosteum internum appellant) medullam continet:

magna denique pars mollibus partibus interiecta, reliquum adipem, de quo infra pluribus agendi dabitur locus.